

Rada
Evropské unie

Brusel 13. října 2022
(OR. en)

13548/22

INST 372
POLGEN 134
COMPET 792
CODEC 1517

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	13. října 2022
Příjemce:	Generální sekretariát Rady
Č. dok. Komise:	COM(2022) 518 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Prosazování práva EU pro Evropu, která přináší výsledky

---

Delegace nalezou v příloze dokument COM(2022) 518 final.

Příloha: COM(2022) 518 final

V Bruselu dne 13.10.2022
COM(2022) 518 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Prosazování práva EU pro Evropu, která přináší výsledky

Prosazování práva EU pro Evropu, která přináší výsledky

I. ÚVOD

Evropská unie je společenstvím práva, které je založeno na společných hodnotách sdílených členskými státy. Jeho hlavní podstatu tvoří uplatňování a prosazování práva EU a dodržování zásad právního státu. Právo je nejlepším prostředkem, kterým může EU zajistit, aby lidé, podniky a životní prostředí těžili z jejích výhod. Zásada přednosti práva EU se zakládá na zásadě rovnosti před Smlouvami. Zajišťuje rovná práva pro všechny v celé EU, což znamená, že všechna ustanovení práva EU by měla mít tentýž význam a měla by se uplatňovat tímž způsobem ve všech členských státech. Na základě tohoto práva může EU maximálně využívat výhod vnitřního trhu, pohánět přechod k zelenější a digitálnější Evropě a chránit a prosazovat naše hodnoty, účinnou justiční spolupráci a bezpečnost naší Unie. Proto je systém založený na pravidlech, jenž je nezbytným předpokladem spravedlnosti, demokracie a dodržování základních práv, hlavním prvkem vize EU ať už v evropském, nebo celosvětovém kontextu. Komise je odhodlána zintenzivnit svou činnost v oblasti prosazování a dodržování lidských práv, základních svobod a zásad právního státu. Za přispění několika klíčových směrů činnosti, jako jsou výroční zprávy o právním státu¹, evropský akční plán pro demokracii² a obnovená strategie uplatňování Listiny základních práv Evropské unie³ („Listina“), se významně zintenzivňuje práce na posílení právních a demokratických základů EU.

Pro dosažení tohoto cíle je nejdůležitější prosazování práva EU. To je jedním z hlavních úkolů Komise, neboť Smlouvy o EU, jež členské státy podepsaly, jí svěřují úlohu „strážkyně Smluv“⁴ a v širším smyslu práva EU. Komise v této ústřední úloze nese hlavní odpovědnost za prosazování práva. Klíčovým prostředkem při výkonu této úlohy je pro ni to, že spolupracuje s členskými státy a sleduje, jak provádějí a uplatňují právní předpisy EU. Toto sdělení poskytuje podrobnější informace o tom, jak Komise tento úkol plní při tvorbě právních předpisů EU a jejich provádění ve vnitrostátním právu, uplatňování a používání v praxi. Stejně jako Komise chrání zásady právního státu hlavně tím, že se snaží předcházet vzniku problémů, je nejlepším způsobem, jak prosazovat právo EU, především zamezit jeho porušování. Aby bylo včas zajištěno dodržování práva, musí probíhat každodenní spolupráce mezi Komisí a členskými státy. I přesto je však často třeba řešit porušení práva EU za využití řízení o nesplnění povinnosti, včetně možnosti předložit věci týkající se porušení práva členskými státy Soudnímu dvoru Evropské unie („Soudní dvůr“).

Účinné prosazování práva zajišťuje, že se lidé a podniky v EU mohou co možná nejdříve těšit výhodám plynoucím ze společně dohodnutých pravidel a mohou se spolehnout na to, že budou vždy dodržována jejich základní práva, ať žijí či pracují kdekoli v EU. Komise proto podporuje členské státy již v počáteční fázi začleňování pravidel EU do jejich právního řádu,

¹ Sdělení Komise „Zpráva o právním státu 2022 – stav právního státu v Evropské unii“, COM(2022) 500 final.

² Sdělení Komise o evropském akčním plánu pro demokracii, COM(2020) 790 final.

³ Sdělení Komise „Strategie na posílení uplatňování Listiny základních práv v EU“, COM(2020) 711 final.

⁴ Článek 17 Smlouvy o Evropské unii.

aby se zajistilo, že právo EU bude správně prováděno a uplatňováno hned od začátku. To také vysvětluje, proč samotné údaje o řízeních o nesplnění povinnosti nemusí být nutně vhodným měřítkem úsilí, které Komise na prosazování práva vynakládá – Komise se totiž snaží zabránit jeho porušování –, a pokud už k porušení dojde, snaží se tento stav co nejrychleji ukončit.

Kromě Komise a vlád členských států hrají důležitou roli v účinném uplatňování práva EU rovněž další aktéři. Někteří, jako jsou například vnitrostátní soudy, vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž, vnitrostátní regulační orgány nebo statutární orgány jako orgány ochrany spotřebitele či nezávislé orgány dohledu nad ochranou údajů, mají formální úlohu. Upozorňovat na možné porušení práva a potřebu nápravy pomáhají také občanská společnost a jednotlivci.

V tomto sdělení je vysvětleno, jak Komise rozšířila a rozvinula svou činnost v oblasti prosazování práva EU s cílem zajistit, aby bylo dodržováno stejně ve všech členských státech, a maximalizovat konkrétní výhody, které její činnost v oblasti provádění a prosazování práva přináší lidem v EU v každodenním životě⁵.

II. VYUŽÍVÁNÍ VÝHOD, KTERÉ PRÁVO EU PŘINÁŠÍ

Lidé a podniky se spoléhají na to, že společně dohodnutá pravidla EU budou rychle a správně zavedena, případně provedena ve vnitrostátním právu a plně uplatňována členskými státy. Prosazování pravidel EU je zásadní pro to, aby politiky EU plnily svůj účel, a je neoddelitelně spojené s tvorbou politik. Při tvorbě právních předpisů EU se aplikuje pečlivý proces zahrnující hodnocení stávajících vnitrostátních právních předpisů a právních předpisů EU, konzultace s veřejností a posouzení dopadů na životní prostředí, společnost a hospodářství⁶. Přijetí právních předpisů EU je výsledkem inkluzivního a transparentního legislativního procesu, do něhož jsou zapojeny Evropský parlament a Rada, aby se politikové a tvůrci politik mohli vyjádřit k tomu, jak mají být projednávány právní předpisy uvedeny do praxe. Pokud mají mít přijaté akty zamýšlený účinek, musí být ve všech členských státech uplatňovány úplně, správně, stejně a včas.

Lidé mohou pracovat a podnikat kdekoli v EU

Pravidla EU pro **uznávání odborných kvalifikací** usnadňují odborníkům poskytování služeb v celé EU a zároveň zaručují lepší ochranu spotřebitelů. Členské státy však tato pravidla uplatňovaly nejednotně, a tak příslušné postupy znamenaly pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné v různých členských státech různě velkou zátěž. V důsledku řízení o nesplnění povinnosti změnila členské státy vnitrostátní právní předpisy a zajistily,

⁵ Toto sdělení vychází z dřívějších sdělení, v nichž byly stanoveny operační rámec a pravidla pro opatření Komise k řešení stížností a porušování práva EU, avšak tato sdělení nenahrazuje. Viz zejména sdělení Komise „Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“, C(2016) 8600 (dále jen „sdělení z roku 2016“).

⁶ V souladu s pokyny pro zlepšování právní úpravy ze dne 3. listopadu 2021, které jsou k dispozici na internetové stránce https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_cs.

aby tato pravidla občanům a podnikům přinášela výhody. Kromě toho členské státy v návaznosti na spolupráci v rámci pracovní skupiny pro prosazování pravidel jednotného trhu vyškrtly 217 povolání ze seznamu povolání, u nichž se vyžaduje předběžná kontrola, a tím pracovníkům v těchto členských státech usnadnily poskytování služeb.

K účinnému výkonu práva lidí na volný pohyb rovněž přispívá lepší koordinace **systémů sociálního zabezpečení** členských států. Komise na ochranu volného pohybu pracovníků a koordinace systémů sociálního zabezpečení zahájila řízení proti dvěma členským státům kvůli tomu, že občanům Unie pracujícím v těchto členských státech přiznávaly v případě, že jejich děti žily v členském státě, v němž byly životní náklady považovány za nižší, nižší rodinné dávky. V jednom z těchto případů již stanovisko Komise potvrdil Soudní dvůr rozhodnutím, že úprava výše rodinných dávek podle země bydliště dětí, na které jsou dávky vypláceny, je protiprávní.

Mechanismus spolupráce **SOLVIT**, který slouží k řešení přeshraničních problémů, umožňuje zjistit možné porušení práva EU dříve a může dotčeným podnikům nebo jednotlivcům zajistit okamžitou nápravu. Zabývá se praktickými problémy a překážkami, s nimiž se lidé setkávají, když pracují, žijí nebo podnikají v jiných členských státech⁷. Síť SOLVIT sestává z vnitrostátních orgánů, které spolupracují při uplatňování pravidel EU a ve velké míře využívají pomoc a odborné znalosti poskytované Komisí⁸. Vnitrostátní střediska SOLVIT nejenže hledají řešení četných konkrétních situací, ale také pomáhají identifikovat a řešit strukturální problémy týkající se uplatňování práva EU⁹.

Nedodržování práva má následky. Může například zapříčinit zdržení ve výkonu ochrany základních práv nebo zúžení jejího rozsahu, což oslabuje práva, jako je právo na rovné zacházení a právo na volný pohyb. Může trvale zatěžovat veřejnost a podniky. Může způsobit, že pokračují škody na životním prostředí. Může oslabit ochranu spotřebitelů, pracovníků nebo žadatelů o azyl nebo zdržovat její výkon. Mimořádný dopad má na lidi, kteří jezdí přes hranice za prací, cestují přes ně nebo je překračují za jiným účelem¹⁰ a musí se přizpůsobovat odlišným pravidlům podle toho, jak je právo EU uplatňováno. Nesprávné uplatňování pravidel EU rovněž narušuje hospodářskou soutěž na jednotném trhu a tím i rovné podmínky pro podniky v rámci EU.

Pokud členské státy porušují pravidla EU tím, že vytvářejí nebo tolerují překážky na jednotném trhu, aby zajistily výhody podnikům, jsou potenciální přínosy tohoto přístupu často jen krátkodobé, zatímco dlouhodobý dopad na podniky může být mnohem škodlivější, neboť

⁷ Doporučení Komise ze dne 17. září 2013 o zásadách, jimiž se řídí síť SOLVIT, C(2013) 5869 final.

⁸ Pracovní dokument útvarů Komise „*SOLVIT's Helping Hand in the Single Market: celebrating 20 years*“ (Jak síť SOLVIT pomáhá na jednotném trhu: dvacet let od založení), SWD(2022) 325 final.

⁹ https://ec.europa.eu/solvit/index_cs.htm

¹⁰ Například kvůli vzdělávání, zdravotní péči, kulturním a dalším volnočasovým aktivitám apod.

je potom pro všechny podniky mnohem obtížnější využívat příležitostí, které jednotný trh nabízí¹¹.

Důsledky nesprávného nebo neúplného uplatňování pravidel

Stávající překážky na **jednotném trhu** jsou v mnoha případech způsobeny nesprávným nebo neúplným uplatňováním Smluv o EU a právních předpisů EU¹². Obzvláště jsou tím zasaženy malé a střední podniky a začínající podniky, protože na ně jako na první dopadá administrativní zátěž a složitost, zejména pokud kvůli výkonu podnikání na jednotném trhu překračují hranice. Nesprávné uplatňování pravidel rovněž brání úsporám z rozsahu, jichž lze díky jednotnému trhu dosáhnout, což poškozuje zájmy spotřebitelů. Nejednotná pravidla škodí především přeshraničním regionům¹³.

Pro to, aby podniky a spotřebitelé mohli využívat přínosy jednotného trhu, je nezbytné důrazné prosazování **pravidel hospodářské soutěže**. Nesprávné uplatňování těchto pravidel narušuje rovné podmínky podniků, a to může znamenat vyšší ceny a menší nabídku pro spotřebitele.

Provádění **politiky** a právních předpisů EU **v oblasti životního prostředí** není nezbytné pouze pro zdravé životní prostředí, ale nabízí také nové příležitosti pro hospodářský růst, zaměstnanost a konkurenceschopnost. Plnohodnotné provedení právních předpisů EU v oblasti životního prostředí by ekonomice EU rovněž mohlo každoročně ušetřit přibližně 55 miliard EUR v nákladech na zdravotní péči a přímých environmentálních nákladech¹⁴.

Přínos rychlého provedení nových daňových pravidel EU

V roce 2021 vstoupila v platnost nová **pravidla týkající se daně z přidané hodnoty (DPH) v oblasti elektronického obchodování**, která jsou součástí snahy o zajištění rovnějších podmínek a o zjednodušení pravidel v oblasti DPH. On-line prodejci se nyní mohou zaregistrovat na elektronickém portálu („jednotném kontaktním místě“) a na něm splnit všechny povinnosti v oblasti DPH spojené s prodejem v rámci celé EU. V souvislosti s novými pravidly pro DPH v oblasti elektronického obchodování poskytla Komise podporu a pokyny členským státům i dotčeným zúčastněným stranám. To přispělo k hladkému provádění těchto pravidel, k výběru DPH ve výši 8,8 miliardy EUR, včetně nových příjmů z DPH ve výši 700 milionů EUR, prostřednictvím nového portálu¹⁵ a k tomu, že se přes elektronickou platformu zaregistrovalo 100 000 on-line prodejců.

¹¹ Sdělení Komise „Dlouhodobý akční plán pro lepší provádění a prosazování pravidel jednotného trhu“, COM(2020) 94 final.

¹² Sdělení Komise „Identifikace a řešení překážek pro jednotný trh“, COM(2020) 93 final.

¹³ Zpráva Komise „Příhraniční regiony EU: Živé laboratoře evropské integrace“, COM(2021) 393 final, a sdělení Komise „Podpora růstu a soudržnosti v příhraničních regionech EU“, COM(2017) 534 final.

¹⁴ Detailnější objasnění této částky naleznete ve studii „[Update of the costs of not implementing EU environmental law](#)“ (Aktualizace nákladů spojených s neprováděním právních předpisů EU v oblasti životního prostředí), COWI a Eunomia, 2019.

¹⁵ Platné údaje za prvních šest měsíců provozu portálu: [New EU VAT rules for e-commerce: Updated revenue figures point to a successful implementation \(europa.eu\)](#) (Nová pravidla EU týkající se DPH v oblasti elektronického obchodování: aktualizované údaje o příjmech z DPH naznačují, že provádění je úspěšné).

Plné a jednotné uplatňování pravidel EU členskými státy je důležité pro to, aby byla zajištěna právní jistota a aby lidé a podniky důvěřovali vnitrostátním institucím a EU obecně. Platí to zejména v případě našich společných hodnot, základních práv, právního státu, čtyř základních svobod vyznávaných v EU a fungování jednotného trhu. Pro dosažení Unie rovnosti je naprosto zásadní, aby byly v celé EU dodržovány rovnost a zákaz diskriminace a aby občané mohli požívat stejné úrovně ochrany svých práv, ať žijí kdekoli v EU.

Ochrana občanství EU

V posledních letech vzbudily velké obavy režimy občanství pro investory („zlaté pasy“) zavedené v některých členských státech. Toto systematické udělování státní příslušnosti, a tedy občanství EU, výměnou za předem stanovenou platbu a bez skutečné vazby s členským státem porušuje koncept občanství EU i zásadu loajální spolupráce. Rovněž představuje vážné riziko, pokud jde o bezpečnost, praní peněz, daňové úniky a korupci. Komise zastává pevný postoj, že občanství EU není na prodej a že by všechny stávající režimy občanství pro investory měly být neprodleně zrušeny, a proto zahájila průlomové řízení o nesplnění povinnosti proti dvěma členským státům a nakonec jednu z těchto věcí předložila Soudnímu dvoru. Kromě toho je Komise v kontaktu s dalším členským státem, který mezitím svůj režim občanství pro investory zrušil.

Prosazování rovnosti a zákazu diskriminace

Úcta k lidské důstojnosti a rovnost jsou základní hodnoty EU, zakotvené v článku 2 Smlouvy o Evropské unii. Tyto hodnoty nejsou pouhými etickými normami, ale jsou to základní práva zakotvená v Listině¹⁶ a obecné principy práva EU. Komise přijala opatření na ochranu práv leseb, gayů, bisexuálních, transgender, intersexuálních a queer osob (LGBTIQ) a nakonec předložila Soudnímu dvoru věc týkající se vnitrostátních právních předpisů jednoho členského státu, které lidi diskriminují na základě sexuální orientace nebo genderové identity.

Pokud jde o genderovou rovnost a přesněji o genderovou rovnost v souvislosti se sociálním zabezpečením, podnikla Komise kroky proti jednomu členskému státu kvůli jeho důchodovému zákonu, jenž nepřímou diskriminuje ženy při výpočtu doby, která je potřebná pro získání nároku na důchod.

Ochrana svobody médií

Zaručení svobody médií a svobody projevu je základem otevřené, demokratické a udržitelné digitální společnosti. Poskytovatelé mediálních služeb musí mít možnost vstoupit na trh za nediskriminačních, přiměřených a objektivně odůvodněných podmínek, aby mohli vykonávat činnost svobodně a nezávisle kdekoli v Evropské unii. Komise předložila Soudnímu dvoru věc týkající se porušení pravidel vnitřního trhu pro oblast telekomunikací a porušení svobody projevu, která je zakotvena v Listině, v jednom

---

¹⁶ Právo na nediskriminaci je zakotveno v Listině, která zakazuje diskriminaci z jakýchkoli důvodů.

členském státě.

Podpora legální migrace státních příslušníků třetích zemí a rovného zacházení s nimi

Zároveň naši společnost obohacuje a má přínos pro naše ekonomiky, pokud přilákáme talentované lidi ze třetích zemí. Pravidla EU stanoví společné podmínky vstupu a pobytu určitých kategorií státních příslušníků třetích zemí a zajišťují těmto státním příslušníkům v několika oblastech stejné zacházení, jakého se dostává občanům EU. Komise podnikla kroky proti několika členským státům kvůli vytvoření neodůvodněných překážek, které státním příslušníkům třetích zemí bránily v přístupu k pracovním místům a v zahájení samostatné výdělečné činnosti. Komise rovněž zahájila řízení o nesplnění povinnosti, která se týkala nadměrné zátěže při vyřizování žádostí o povolení k práci a pobytu v EU¹⁷. V důsledku toho několik členských států změnilo vnitrostátní právní předpisy, aby byly v souladu s právem EU, a tím pobyt a práci v Evropě pro kvalifikované státní příslušníky třetích zemí usnadnily a zatraktivnily.

Boj proti nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti motivovaným rasismem a xenofobií

Nejenomže nenávistné výroky a trestné činy z nenávisti působí újmu dotčeným jednotlivcům a celé společnosti, ale také útočí na samotnou podstatu hodnot EU. Klíčem k účinnému prosazování práva v této oblasti je zintenzivnit provádění rámcového rozhodnutí o boji proti nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti z roku 2008¹⁸. Komise je odhodlána zajistit účinnou kriminalizaci nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti a tato strategie přinesla významný pokrok v provádění uvedeného rámcového rozhodnutí ve všech členských státech. V této souvislosti Komise v akčním plánu EU proti rasismu¹⁹ znovu potvrdila svůj záměr přistoupit v nutných případech k řízení o nesplnění povinnosti. Několik členských států v návaznosti na řadu řízení o nesplnění povinnosti, která byla zahájena v letech 2020 až 2021, spustilo postupy ke změně vnitrostátních právních předpisů nebo již nové změny právních předpisů přijalo. Změny přijaté v jednom členském státě například posílily kriminalizaci a stíhání nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti a zlepšily ochranu menšin před těmito trestnými činy.

Spojení sil proti terorismu

Teroristické činy představují jedno z nejzávažnějších porušení základních svobod, na nichž je Unie založena. Teroristické útoky v členských státech EU jsou neúprosnou připomínkou toho, že policie a státní zástupci potřebují lepší nástroje prevence teroristických trestných činů a boje s těmito trestnými činy. Základním kamenem reakce trestního soudnictví

¹⁷ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-and-integration/work/single-permit-work_cs

¹⁸ Rámcové rozhodnutí 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva.

¹⁹ Sdělení Komise „Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025“, COM(2020) 565 final.

členských států na terorismus a klíčovou součástí rámce bezpečnostní unie EU je směrnice o boji proti terorismu z roku 2017²⁰. Komise zahájila řízení proti několika členským státům, aby zajistila, že budou zavedeny právní podmínky, které vnitrostátním orgánům umožní spolupráci a výměnu informací v oblasti teroristických hrozeb.

III. PROVÁDĚNÍ A UPLATŇOVÁNÍ PRÁVA EU: SPOLEČNÉ ÚSILÍ

Komise dohlíží na dodržování právních předpisů EU ze strany členských států a využívá řadu nástrojů včetně řízení o nesplnění povinnosti, aby podpořila a prosazovala jejich správné uplatňování. Aby však uplatňování a prosazování byly v praxi účinné, musí se na nich podílet i několik dalších aktérů. Při prosazování záleží v první řadě na spolupráci a koordinaci s členskými státy a dále na spolupráci a koordinaci se specializovanými orgány, jako jsou orgány ochrany spotřebitele, orgány pro ochranu údajů, orgány pro hospodářskou soutěž a regulační orgány, s nevládními organizacemi, podniky a veřejností. Aby systém efektivně fungoval, je k identifikaci případů možného porušení práva zapotřebí jak plné nasazení vnitrostátních orgánů odpovědných za řádné uplatňování a prosazování práva, tak zapojení veřejnosti, občanské společnosti, podniků a dalších subjektů.

Vnitrostátní soudy zastávají při uplatňování práva EU funkci soudů EU a mají obzvláště důležitou úlohu v řetězci subjektů, které se zabývají prosazováním práva. Pokud jsou v členských státech dotčena práva občanů EU nebo podniků působících v EU, musí být těmto občanům nebo podnikům v souladu se zásadou účinné soudní ochrany umožněn přístup k rychlým a účinným vnitrostátním prostředkům nápravy²¹. Proto musí být vnitrostátní soudy nezávislé, nestranné a zřízené zákonem.

Soudy členských států mají zároveň právo a v určitých případech dokonce povinnost položit Soudnímu dvoru otázku, pokud si nejsou jisté, jak mají právo EU vykládat nebo uplatňovat. Tento dialog, který se uskutečňuje na základě předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru, je klíčový pro jednotné uplatňování práva EU, založené na zásadě přednosti práva EU, a pro dodržování práv občanů²². Komise systematicky využívá svého práva na předložení vyjádření ve všech řízeních o předběžné otázce, která před Soudním dvorem probíhají²³. Pokud Soudní dvůr shledá, že došlo k porušení práva EU, má předkládající soud povinnost zjednat nápravu tohoto porušení v konkrétní věci projednávané před ním.

²⁰ Směrnice (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu.

²¹ Ustanovení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce Smlouvy o Evropské unii a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie.

²² Případy, v nichž vnitrostátní pravidla nebo postupy brání využívání řízení o předběžné otázce, například protože může být u soudců z předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nebo z uplatňování práva EU v souladu s výkladem Soudního dvora vyvozena kárná odpovědnost, nebo případy, v nichž je vnitrostátním soudům bráněno v uznání přednosti práva EU, mají na prosazování práva EU systémový dopad.

²³ Komise pravidelně poskytuje podporu v řízeních, kde vnitrostátní soudy předložily žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se hospodářské soutěže či státní podpory, a vstupuje do těchto řízení jako vedlejší účastník.

Komise navíc nejen sleduje, jak daný členský stát vyhověl rozsudku, ale také zajišťuje, aby normu stanovenou Soudním dvorem uplatňovaly i všechny ostatní členské státy. To, že časem roste počet řízení o předběžné otázce²⁴ a Komise do nich vstupuje jako vedlejší účastník, tudíž výraznou měrou přispělo k důslednějšímu prosazování práva EU v členských státech. Komise dále zahájila řízení o nesplnění povinnosti kvůli případům porušení práva, které se dotýkalo zásady samostatnosti, přednosti, účinnosti a jednotného uplatňování práva Unie a respektování autority Soudního dvora.

Komise používá strategii evropského justičního vzdělávání²⁵ k zajištění toho, aby **justiční pracovníci** jako soudci, státní zástupci, právníci a jiné profese podílející se na výkonu spravedlnosti měli znalost práva EU a nástrojů EU pro justiční spolupráci a měli dovednosti potřebné k prosazování právního státu a ke správnému a soudržnému uplatňování práva EU v jejich zemi.

Podpora provádění daňových pravidel EU prostřednictvím vedlejšího účastenství v řízeních o předběžné otázce

V daňové oblasti jsou řízení o předběžné otázce klíčovým způsobem, kterým může Komise zajistit správné uplatňování práva EU.

Co se týče **přímého zdanění**, zabývají se řízení o předběžné otázce konkrétními přeshraničními překážkami svobody pohybu, které jsou zapříčiněny vnitrostátními daňovými systémy. Soudní dvůr například v rozhodnutí o předběžné otázce konstatoval, že by občané, kteří darují finanční prostředky na obecně prospěšné účely v jiném členském státě, měli mít stejnou daňovou úlevu, jako kdyby darovali finanční prostředky na srovnatelné obecně prospěšné účely ve svém členském státě²⁶.

Pokud jde o **nepřímé zdanění**, přiměla rozhodnutí o předběžné otázce následovaná dialogem Komise a členských států členské státy ke změně vnitrostátních právních předpisů. To byl případ jednoho členského státu, u něhož se věc týkala používání vozidel se zahraniční registrační značkou²⁷, a **jiného členského státu**, u něhož se věc týkala omezujících podmínek pro pravidla v oblasti DPH²⁸.

Vnitrostátní parlamenty rovněž hrají důležitou roli – spolupracují totiž s vládami členských států na přijímání zákonů, kterými se směrnice EU a některá nařízení provádějí ve vnitrostátním právu. Komise zaujala tvrdý postoj v otázce neprovádění směrnic ve vnitrostátním právu a v plném rozsahu využívá možnosti nástroje, který byl zaveden

²⁴ Počet řízení o předběžné otázce se značně zvýšil za posledních deset let: v roce 2010 bylo vedeno 385 řízení o předběžné otázce a v roce 2021 jich bylo 567.

²⁵ Sdělení Komise „Zajištění spravedlnosti v EU – Strategie evropského justičního vzdělávání na období 2021–2024“, COM(2020) 713 final.

²⁶ Rozsudek Soudního dvora ve věci C-318/07, Persche.

²⁷ Rozsudek Soudního dvora ve věci C-274/20, GN a WX v. Prefettura di Massa Carrara – Ufficio Territoriale del Governo di Massa Carrara.

²⁸ Rozsudek Soudního dvora ve věci C-335/19, E. sp. z o.o. Sp. k. v. Minister Finansów.

Lisabonskou smlouvou a je uveden v čl. 260 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU): automaticky předkládá věci týkající se neprovedení směrnic Soudnímu dvoru a systematicky se domáhá toho, aby Soudní dvůr členskými státy v případě, že směrnice neprovedou včas, uložil finanční sankce. Tento přístup má významný účinek a počet věcí týkajících se nesdělení opatření, které musela Komise Soudnímu dvoru předložit, poklesl od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost více než o polovinu. Počet řízení o nesplnění povinnosti zahájených kvůli tomu, že členské státy Komisi ve lhůtě stanovené v dotčených směrnicích EU nesdělily prováděcí opatření, nicméně pořád zůstává vysoký. Důležitou úlohu při zajišťování toho, aby byla směrnice ve vnitrostátním právu provedena včas a úplně, hrají vnitrostátní zákonodárci: členské státy musí Komisi ve sdělení o prováděcích opatřeních jasně a transparentně vysvětlit, jak byla jednotlivá ustanovení směrnice provedena²⁹.

Dalšími klíčovými subjekty s významnou úlohou v prosazování práva EU jsou odvětvové regulační a kontrolní subjekty, odvětvové subjekty pověřené prosazováním, celostátní a regionální orgány dohledu, státní zástupci, vnitrostátní veřejní ochránci práv a orgány pro rovné zacházení. Komise zaměřuje opatření v oblasti prosazování práva na zajištění toho, aby byly vnitrostátní orgány dostatečně vybaveny a schopny plnit své povinnosti, a zkoumá při tom střety zájmů, nezávislost³⁰ a počet zaměstnanců těchto orgánů. Rovněž aktivně podporuje členské státy při provádění právních předpisů tím, že jim poskytuje technickou a finanční pomoc a odborné znalosti, o něž se opírají strukturální reformy³¹, jakož i specializované vzdělávací programy³². Poskytuje například granty na podporu činnosti v oblasti prosazování obecného nařízení o ochraně osobních údajů vnitrostátním dozorovým úřadům pro ochranu údajů³³. Zahájila také řízení o nesplnění povinnosti proti členskými státy, aby bylo zajištěno, že tyto úřady budou nezávislé a budou mít pravomoci potřebné k sankcionování porušení uvedeného nařízení.

Pomáhají rovněž zvláštní iniciativy EU, jako například přeshraniční mechanismy zjednávání nápravy (např. SOLVIT), evropské řízení o drobných nárocích nebo evropská platforma pro řešení sporů on-line. Ve finančním sektoru mají příslušné tři evropské orgány dohledu³⁴ pravomoc provádět posouzení příslušných vnitrostátních orgánů, které se zaměřuje na sbližování vnitrostátních předpisů přijatých v rámci provádění práva Unie. Tyto orgány dohledu jsou rovněž příslušné k šetření a přijímání opatření v případě, že příslušné

---

²⁹ Soudní dvůr v rozsudku ve věci C-543/17, Komise v. Belgie, objasnil, že členské státy mají povinnost poskytnout Komisi o tom, jaká ustanovení vnitrostátních právních předpisů směrnici provádějí, dostatečně jasné a přesné informace.

³⁰ Zabývá se například nezávislostí vnitrostátních regulačních orgánů v odvětví energetiky, která je hlavní zásadou třetího energetického balíčku a je také klíčová pro zajištění účinné ochrany spotřebitelů, jak potvrdil Soudní dvůr (ve věci C-718/18, Komise v. Německo).

³¹ Například pomocí Nástroje pro technickou podporu a nástroje peer-to-peer TAIEX EIR.

³² Komise například připravila vzdělávací balíček v oblasti environmentálního práva EU (https://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm).

³³ Nařízení (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

³⁴ Evropský orgán pro bankovníctví (EBA), Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA).

vnitrostátní orgány neplní povinnosti, které jim vyplývají z práva EU. To přispívá k zajištění jednotného a účinného uplatňování práva EU ve finančním sektoru.

Úloha evropských spotřebitelských center³⁵ v prosazování spotřebitelského práva

Evropská spotřebitelská centra mají klíčový význam pro odhalování velmi rozšířených případů možného porušení spotřebitelského práva a pro přijímání opatření proti těmto případům. To byl také případ opatření, jehož cílem bylo zajistit, aby se u on-line systémů pro rezervaci ubytování nepoužívaly manipulativní techniky, jako je například skryté zvýhodňování sponzorů v pořadí výsledků vyhledávání, vyvíjení nepřiměřeného nátlaku na uživatele časovým omezením nebo uvádění zavádějících údajů o slevách.

V roce 2020 v návaznosti na **dialog s Komisí a vnitrostátními orgány** změnilo přední platformy nabízející rezervaci ubytování způsob, jakým spotřebitelům prezentují nabídky, slevy a ceny, aby je uživatelé v souladu s požadavky stanovenými spotřebitelským právem EU mohli srovnávat na základě dostatečných informací. Změny zahrnovaly to, že už nabídky nejsou prezentovány jako časově omezené v případech, kdy by i po uplynutí dané doby cena zůstala stejná, a to, že je objasněn způsob, jak jsou řazeny výsledky vyhledávání. Obdobný dialog dovedl jedno velké internetové tržiště k tomu, že v roce 2022 uvedlo postupy rušení služeb do souladu s pravidly EU na ochranu spotřebitele. Díky tomu bude pro spotřebitele mnohem snadnější zrušit předplatné prémiových služeb, než tomu bylo dříve, a postačí jim k tomu pouze dvě kliknutí na dobře viditelné a srozumitelné tlačítko „Zrušit“.

Vzdělávání v oblasti spotřebitelského práva pro malé a střední podniky

Projekt Consumer Law Ready³⁶ je vzdělávací program v oblasti spotřebitelského práva určený malým a středním podnikům z celé EU. Vedoucí školitel jmenovaný pro každý členský stát vyškolí školitele na národní úrovni, kteří poté pořádají školení pro malé a střední podniky. Tento program přispěje k omezení porušování spotřebitelského práva EU na minimum a ke zvýšení povědomí o hlavních aspektech tohoto práva.

IV. CHYTRÉ PROSAZOVÁNÍ PRÁVA EU – PŘEDCHÁZENÍ JEHO PORUŠOVÁNÍ HNED OD POČÁTKU

Komise již při vypracovávání návrhů právních předpisů EU bere v potaz otázky jejich provádění a prosazování s cílem předvídat jejich porušování a tomuto porušování předcházet.

³⁵ Síť evropských spotřebitelských center (síť ESC) spojuje vnitrostátní orgány odpovědné za prosazování právních předpisů EU na ochranu spotřebitele (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_cs).

Spolupráce na tomto poli se týká pravidel na ochranu spotřebitele v různých oblastech, jako jsou nekalé obchodní praktiky, elektronické obchodování, zeměpisné blokování, dovolené s komplexními službami, on-line prodej a práva cestujících.

³⁶ <http://www.consumerlawready.eu/>

Strategie provádění³⁷, které Komise připravila ve spolupráci s vnitrostátními správními orgány, pomáhají s určováním hlavních problémů, s nimiž se potýkají členské státy při provádění a uplatňování právních předpisů EU, a stanoví nástroje, které Komise používá na podporu dodržování těchto předpisů.

Pomoc členským státům při přípravě na provádění právních předpisů

Cílem **nařízení o hodnocení zdravotnických technologií**³⁸ je zlepšit v EU přístup pacientů k inovativním technologiím v oblasti zdravotní péče, například pokud jde o léčivé přípravky a zdravotnické prostředky. Komise zveřejnila průběžný plán³⁹, kterým chce podpořit vnitrostátní orgány, subjekty zabývající se vývojem zdravotnických technologií a zúčastněné strany v provádění tohoto právního předpisu, až v roce 2025 začne platit.

Aby Komise předešla rozdílným výkladům nově přijatých právních předpisů EU a podpořila jednotné chápání stávajících pravidel, poskytuje členským státům, podnikům, zúčastněným stranám a veřejnosti praktická doporučení⁴⁰, jak konkrétní aspekty právních předpisů EU chápat a uplatňovat.

Tato doporučení mohou mít například formu pokynů k výkladu a uplatňování právních předpisů EU nebo „častých otázek“ zveřejněných na internetu. Komise takovéto pokyny a odpovědi na otázky vydává pro všechny hlavní oblasti politiky. Využívá zejména pokyny, aby členským státům obvykle hned po přijetí aktu poskytla vodítko pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu nebo pro uplatňování nařízení a aby poskytla ucelené shrnutí judikatury Soudního dvora⁴¹.

Pokyny Komise, které mají pomoci s praktickým uplatňováním právních předpisů

Pokyny Komise k uplatňování článku 17 **směrnice o autorském právu**⁴² podporují jednotné uplatňování nových pravidel týkajících se platforem pro sdílení obsahu ve všech členských státech. Tyto pokyny jsou praktickým dokumentem, který uživatelům a nositelům práv objasňuje, co je a není možné nahrát bez souhlasu nositele autorského práva a kdy lze požadovat, aby platformy odstranily nebo přezkoumaly obsah nahraný

³⁷ Pokyny pro zlepšování právní úpravy ze dne 3. listopadu 2021, které jsou k dispozici na internetové stránce https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_cs.

³⁸ Nařízení (EU) 2021/2282 ze dne 15. prosince 2021 o hodnocení zdravotnických technologií.

³⁹ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-05/hta_htar_rolling-plan_en.pdf

⁴⁰ Ke konečnému a závaznému výkladu právních předpisů EU je příslušný pouze Soudní dvůr.

⁴¹ Komise například vypracovala několik dokumentů s obecnými pokyny pro výklad směrnic týkajících se ochrany přírody, které jsou k dispozici na internetové stránce https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm.

⁴² Směrnice (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu.

uživateli.

Po přijetí **balíčku opatření v oblasti mobility**⁴³ vydala Komise doporučení ve formě „otázek a odpovědí“ a pokynů k výkladu několika souborů nových pravidel týkajících se zejména doby řízení⁴⁴, vysílání řidičů⁴⁵, inteligentních tachografů⁴⁶ a povinného navracení vozidel do provozovny⁴⁷, aby pomohla zúčastněným stranám se správným uplatňováním těchto pravidel a aby pomohla členským státům s jejich provedením a jednotným prosazováním.

Komise na podporu účinného provádění právních předpisů EU ve všech oblastech politiky rovněž využívá širokou škálu dalších **nástrojů založených na setkávání**, jako jsou výbory, sítě, odborné skupiny a semináře. Členské státy mohou v těchto uskupeních sdílet osvědčené postupy a diskutovat o problémech, s nimiž se setkávají při uplatňování právních předpisů EU. Komise tak může v rané fázi určit obtíže spojené s prováděním a pracovat na možných nápravných opatřeních, k nimž se řadí i používání IT nástrojů na podporu efektivnějšího a účinnějšího provádění. Hlavním fórem pro zlepšování uplatňování a prosazování je pracovní skupina pro prosazování pravidel jednotného trhu, jež byla zřízena v roce 2020 v návaznosti na závěry Evropské rady o průmyslové politice⁴⁸. Hlavní náplní její činnosti je zkoumat překážky prosazování pravidel jednotného trhu a navrhnout praktická řešení.

Předcházení vzniku překážek na jednotném trhu

Směrnice o transparentnosti jednotného trhu⁴⁹ požaduje, aby členské státy před přijetím **vnitrostátních technických předpisů oznamovaly** Komisi jejich **návrhy**, aby se zamezilo vzniku překážek pro jednotný trh. Díky tomuto oznamovacímu mechanismu se zavedla pozitivní praxe výměny informací, dialogu a spolupráce mezi členskými státy a Komisí i mezi členskými státy navzájem. Rovněž jsou jeho pomocí sdíleny osvědčené postupy, které se používají k řešení společných problémů spojených s technickými předpisy zejména v nově regulovaných odvětvích, jako jsou digitální služby a nové technologie. Mechanismus úspěšně zabránil vzniku nových pravidel, která by byla v rozporu s právem EU, ale také podpořil uplatňování zásady vzájemného uznávání.

⁴³ https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/road/mobility-package-i_en

⁴⁴ Nařízení (ES) č. 561/2006 ze dne 15. března 2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy.

⁴⁵ Směrnice (EU) 2020/1057 ze dne 15. července 2020, kterou se stanoví zvláštní pravidla o vysílání řidičů v odvětví silniční dopravy, pokud jde o směrnice 96/71/ES a 2014/67/EU.

⁴⁶ Nařízení (EU) č. 165/2014 ze dne 4. února 2014 o tachografech v silniční dopravě.

⁴⁷ Nařízení (ES) č. 1071/2009 ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě.

⁴⁸ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-market-enforcement-taskforce_en

⁴⁹ Směrnice (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (kodifikované znění směrnice 98/34/ES).

V oblasti služeb má vzniku neopodstatněných regulačních překážek pro jednotný trh zamezit postup oznamování, který byl zaveden směrnicí o službách⁵⁰. Komise aktivně prosazuje transparentnost opatření členských států v oblasti služeb a nadále usiluje o zvýšení účinnosti tohoto postupu oznamování.

Dalším nástrojem, který zabraňuje vzniku nových překážek pro jednotný trh odborných služeb, je **směrnice o testu přiměřenosti**. Všechny nové vnitrostátní profesní předpisy musí být před přijetím podrobeny důkladnému posouzení a musí být prokázána jejich přiměřenost.

Spolupráce s členskými státy na lepším prosazování práva

Skupina odborníků pro směrnici o přístupnosti webových stránek (WADEX)⁵¹ byla zřízena, aby podporovala Komisi při provádění směrnice o **přístupnosti internetových stránek**⁵² a aby poskytla fórum pro výměnu osvědčených postupů a zkušeností členských států v oblasti přístupnosti internetových stránek. V letech 2020–2022 se každý měsíc konaly webináře, které pomohly zajistit, aby členské státy dodržovaly společný přístup a aby včas a účinným způsobem předložily první zprávy o sledování internetových stránek a mobilních aplikací. Podle těchto zpráv členské státy během uvedeného období otestovaly přes 10 000 internetových stránek a 300 mobilních aplikací. Testování přispělo ke zvýšení povědomí o internetovém obsahu zveřejňovaném veřejným sektorem na internetových stránkách a v mobilních aplikacích a ke zlepšení přístupnosti tohoto obsahu.

Využívání IT nástrojů k usnadnění dodržování a prosazování práva

Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI)⁵³ je on-line nástroj, který usnadňuje správní spolupráci orgánů veřejné správy členských států v oblasti právních předpisů týkajících se jednotného trhu. To může pomoci veřejnosti a podnikům působícím na přeshraniční úrovni. Systém IMI je šetrný k životnímu prostředí, bezpečný a mnohojazyčný, snižuje administrativní zátěž a využívá se pro devatenáct oblastí politiky.

Systém IMI lze upravit pro zvláštní účely. V roce 2022 například Komise spustila provoz tří nových modulů, které usnadňují přeshraniční prosazování nových pravidel zavedených v rámci balíčku opatření v oblasti mobility, konkrétně pravidel o vysílání řidičů, navracení řidičů a navracení vozidel. Navíc bylo k systému IMI připojeno nové veřejné rozhraní, díky kterému mohou podnikatelé v silniční dopravě snadněji **předkládat prohlášení o vyslání** určená příslušným orgánům členských států, kam řidiče vysílají. Podnikatelé v silniční dopravě z celé Evropy tak nyní mohou bez dalšího předkládat prohlášení o vyslání velmi jednoduše on-line a ušetřit tím čas i peníze. Od spuštění portálu k předkládání prohlášení o vyslání bylo jeho prostřednictvím podáno více než deset milionů prohlášení.

⁵⁰ Směrnice 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu.

⁵¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/node/9680>

⁵² Směrnice (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru.

⁵³ https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_cs.htm

Vedle výborů a odborných skupin Komise také pořádá **dvoustranná setkání s členskými státy, na nichž se provádí přezkum dodržování právních předpisů v určité oblasti politiky**. Tato setkání umožňují Komisi a příslušnému členskému státu vyhodnotit všechna probíhající řízení o nesplnění povinnosti a řízení v rámci systému EU Pilot, která se týkají dané oblasti. Prokázalo se, že tato setkání jsou účelná při určování a řešení průřezových otázek, že šetří čas, neboť se během jednoho setkání projedná více případů, a že se na nich rozvíjí vzájemné porozumění mezi vnitrostátními orgány a útvary Komise.

Propojení politik a podpory EU

Finanční podpora EU se rovněž ukázala jako účinný nástroj, kterým lze motivovat členské státy k provádění reforem a případně urychlit plnění cílů stanovených v právních předpisech EU. Tato podpora zahrnuje evropské strukturální a investiční fondy, jako jsou Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond či fondy politiky soudržnosti, financování pomocí programů Clo a Fiscalis a granty a půjčky poskytované prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost⁵⁴.

Cílem Nástroje pro oživení a odolnost je zmírnit hospodářský a sociální dopad koronavirové pandemie, zvýšit udržitelnost a odolnost evropských ekonomik a evropské společnosti a zlepšit jejich připravenost na výzvy a příležitosti ekologické a digitální transformace. Jedná se o dočasný nástroj na podporu oživení. Komise jeho pomocí získává finanční prostředky, jež členskými státy pomáhají provádět v souladu s prioritami EU reformy a investice, které jsou zahrnuty do jejich vnitrostátních plánů a řeší výzvy identifikované v doporučeních poskytnutých jednotlivým zemím v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských a sociálních politik. Ačkoli Nástroj pro oživení a odolnost není nástrojem prosazování práva, musí členské státy pro to, aby z něj obdržely prostředky, vyhovět uvedeným prioritám, vyjádřeným v podobě milníků a cílů.

Nástroj pro oživení a odolnost pomáhá EU při plnění cíle dosáhnout klimatické neutrality

Mnoho členských států se v národních plánech pro oživení a odolnost v zájmu urychlení ekologické transformace, zejména s ohledem na cíle balíčku „Fit for 55“, zaměřuje na odvětví dopravy a budov. Nástroj pro oživení a odolnost bude mimo jiné sloužit k podpoře investic do tepelné renovace budov, k ekologické obnově vozového parku a k podpoře přechodu na železniční dopravu. Jeden členský stát bude například v rámci plánu pro oživení a odolnost financovat grant, který bude udělován vlastníkům nemovitostí na pokrytí části nákladů na výměnu topení, na ventilaci nebo na energetický audit rodinných domů či bytů v kolektivním bydlení. Prostřednictvím těchto investic bude v tomto členském státě financována tepelná renovace 400 000 domácností.

⁵⁴ Nástroj byl vytvořen nařízením (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, a další informace o něm jsou k dispozici na internetové stránce https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_cs.

Jako silná pobídka pro členské státy, aby rychleji zajistily lepší soulad vnitrostátních právních předpisů s příslušnými právními předpisy EU, se osvědčilo také používání **podmínek spolufinancování**, které se vážou na vyplacení finančních prostředků například z regionálních fondů na rozvoj infrastruktury v rámci politiky soudržnosti EU.

Využívání podmínek financování jako motivace k zajištění souladu s právními předpisy v odvětví vodního hospodářství a odpadů

Zajištění plného souladu s právními předpisy EU v odvětvích, jako je vodní hospodářství nebo nakládání s odpady, vyžaduje velké investice: celkové kumulované výdaje, které musí všech 27 členských států vynaložit na to, aby do roku 2030 zajistily soulad s právními předpisy v oblasti zásobování vodou a nakládání s odpadními vodami, činí 255 miliard EUR⁵⁵. Stejně tak se odhaduje, že ke splnění cílů stanovených pro oběhové hospodářství a nakládání s odpady budou každoročně do roku 2030 zapotřebí další investice ve výši 13–28 miliard EUR⁵⁶. Tyto investice jsou potřeba pro modernizaci systému nakládání s odpady, která spočívá ve zlepšení sběru, třídění a opětovného zpracování odpadu, zefektivnění zpracování biologického odpadu a v digitalizaci rejstříků a seznamů.

Některé členské státy k financování potřebných investic využívají například fondy soudržnosti EU. Přístup ke spolufinancování EU je však podmíněn zvláštními požadavky⁵⁷. Členské státy získají spolufinancování pouze v případě, že splní určité podmínky stanovené právními předpisy EU (například musí připravit plány pro nakládání s odpady nebo naplánovat potřebné investice do vodního hospodářství). Tím se zajistí, že spolufinancování EU bude účinně využito a umožní zavedení klíčové environmentální infrastruktury a dodržení norem, jež jsou stanoveny v právních předpisech EU v oblasti odpadů a vodního hospodářství.

Dodržování zásad právního státu je klíčové pro řádné finanční řízení rozpočtu Unie a pro účinné využívání finančních prostředků Unie. Ode dne 1. ledna 2021 se používá nařízení o podmíněnosti⁵⁸, které rozpočet EU chrání před účinky porušování zásad právního státu v členských státech. Komise dne 2. března 2022 zveřejnila pokyny k uplatňování obecného

⁵⁵ OECD, „*Financing Water Supply, Sanitation and Flood Protection: Challenges in the EU Member States and Policy Options*“ (Financování zásobování vodou, kanalizace a protipovodňové ochrany: výzvy v členských státech EU a možnosti politiky), OECD Studies on Water, OECD Publishing, Paříž, <https://doi.org/10.1787/6893cdac-en>.

⁵⁶ Sdělení Komise „Přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí 2022: dodržování environmentálních předpisů – potřeba pozitivní změny v dosavadním trendu“, COM(2022) 438 final.

⁵⁷ Tyto požadavky se označují jako předběžné podmínky (u programového období 2014–2020) nebo základní podmínky (u programového období 2021–2027).

⁵⁸ Nařízení (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.

režimu podmíněnosti. Dne 18. září 2022 byl přijat první návrh prováděcího rozhodnutí Rady⁵⁹.

Kromě finanční podpory Komise členským státům EU rovněž poskytuje individuálně uzpůsobené technické odborné znalosti pro navrhování a provádění reforem v rámci Nástroje pro technickou podporu. Nástrojem pro technickou podporu jsou podporovány vnitrostátní orgány při rozšiřování jejich kapacity pro navrhování, vypracovávání a provádění reforem, jejichž cílem je zvýšit odolnost, v několika oblastech (správní spolupráce, právní stát, reforma systémů soudnictví, posílení finančního dohledu a posílení boje proti podvodům, korupci a praní peněz).

Podpora řádné veřejné správy pomocí spolupráce a výměny mezi orgány veřejné správy (iniciativa PACE)

Orgány veřejné správy fungují jako přímé spojení mezi EU a občany, neboť proměňují právní předpisy a programy EU v konkrétní opatření. Kvalita veřejné správy je určujícím faktorem konkurenceschopnosti členských států, a tudíž i EU jako celku⁶⁰. Komise v rámci Nástroje pro technickou podporu zahajuje pilotní iniciativu zaměřenou na spolupráci a výměnu mezi orgány veřejné správy („iniciativa PACE“ – Public Administration Cooperation Exchange), v jejímž rámci mohou být úředníci dočasně vysláni do jiného členského státu. Účastníci tohoto programu mohou získat znalosti a dovednosti, vytvořit si vazby a v konečném důsledku přispět k vybudování skutečně evropského správního prostředí.

V. VČASNÉ ODHALOVÁNÍ A ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ PORUŠENÍ PRÁVA EU

Větší transparentnost a monitorovací mechanismy pro odhalování problémů

Jako účinná motivace členských států k rychlejšímu zajištění souladu s právem EU nebo přinejmenším jako účinný prostředek určování oblastí, jež si žádají další pozornost, se rovněž ukázaly větší transparentnost, zveřejňování informací o dodržování práva a mechanismy pravidelného monitorování.

Díky zveřejňování zpráv o těchto záležitostech může veřejnost sledovat, jak si daný členský stát vede a do jaké míry jsou jeho právní předpisy v konkrétních oblastech politiky v souladu s právem EU, zvyšuje se informovanost podniků a podněcuje se veřejná debata. Zaměření této činnosti pomáhají určit srovnávací přehledy a další podobná hodnocení a konkrétně se používají nástroje, jako je srovnávací přehled výsledků v oblasti jednotného trhu⁶¹, zprávy

⁵⁹ Návrh prováděcího rozhodnutí Rady o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku, COM(2022) 485 final.

⁶⁰ Pracovní dokument útvarů Komise „*Supporting public administrations in EU Member States to deliver reforms and prepare for the future*“ (Podpora orgánů veřejné správy členských států EU při provádění reforem a přípravě na budoucnost), SWD(2021) 101.

⁶¹ <https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/>

o jednotlivých zemích vydávané za evropský semestr⁶², přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí⁶³ spolu s doprovodnou interaktivní mapou případů porušení právních předpisů EU v této oblasti⁶⁴ nebo zveřejňování vyjádření Komise k oznámením členských států podle směrnice o transparentnosti jednotného trhu. Další nástroje, jako například zprávy o právním státu nebo srovnávací přehled EU o soudnictví⁶⁵, poskytují přehled o vývoji v jednotlivých členských státech, které v účinném prosazování práva EU hrají klíčovou roli. Dobře fungující vnitrostátní systém soudnictví má zásadní význam pro zajišťování účinné soudní ochrany práv, která občanům a podnikům vyplývají z práva EU. U určitých oblastí politiky Komise zveřejňuje informace o stavu provádění směrnic členskými státy ve vnitrostátním právu⁶⁶.

Komise rovněž často podává zprávy o provádění některých nástrojů nebo právních předpisů EU v některých oblastech. Tyto zprávy mají za cíl nejen informovat veřejnost o oblastech, kde jsou ohrožena jejich práva, ale také zjišťovat obecné trendy a problémy, a tím dávat podněty k přijetí opatření proti členským státům v zájmu prosazování práva a k možnému přezkumu právních předpisů.

Schengenské hodnocení

Dobře fungující schengenský prostor⁶⁷ závisí na správném a účinném provádění schengenského *acquis* a na vzájemné důvěře mezi členskými státy. Schengenský hodnotící a monitorovací mechanismus⁶⁸ umožňuje objektivní a nestranné hodnocení, jehož pomocí lze rychle zjistit nedostatky v uplatňování schengenských pravidel a zajistit jejich rychlé odstranění. Komise a členské státy provádějí hodnotící návštěvy, po nichž Rada vydává doporučení pro členské státy ohledně nápravných opatření. Mechanismus byl aktualizován a vylepšen⁶⁹ a účinnější postup zajišťuje, že zejména závažné nedostatky jsou odstraňovány velmi rychle.

Zprávy o právním státu

Výroční zprávy o právním státu⁷⁰ jsou ústředním prvkem evropského mechanismu právního státu⁷¹. V červenci 2022 předložila Komise třetí výroční zprávu o právním státu, jež

⁶² https://ec.europa.eu/info/publications/2022-european-semester-country-reports_en

⁶³ https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en

⁶⁴ https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en#environmental-infringements-map-and-dashboard

⁶⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs

⁶⁶ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/enforcement-and-infringements-banking-and-finance-law/monitoring-banking-and-finance-directives_en

⁶⁷ Schengenský prostor je území bez vnitřních hranic, na němž se občané a mnoho příslušníků třetích zemí, kteří v EU legálně pobývají, mohou volně pohybovat, aniž by byli podrobováni hraničním kontrolám. Od roku 1985 se postupně rozšiřuje a zahrnuje téměř všechny členské státy EU a několik přidružených třetích zemí.

⁶⁸ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area/schengen-evaluation-and-monitoring_en

⁶⁹ Nařízení (EU) 2022/922 ze dne 9. června 2022 o vytvoření a fungování hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského *acquis*.

⁷⁰ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2022-rule-law-report_cs

obsahuje 27 kapitol věnovaných jednotlivým zemím. Tato zpráva je výsledkem úzkého dialogu s vnitrostátními orgány a zúčastněnými stranami, přičemž jsou objektivně a nestranně zahrnuty všechny členské státy a zkoumány čtyři hlavní pilíře právního státu: systémy soudnictví, protikorupční rámec, pluralita a svoboda sdělovacích prostředků a další institucionální otázky týkající se brzd a protivah. V roce 2022 zpráva poprvé zahrnovala i konkrétní doporučení pro každý členský stát. V souladu s preventivní povahou zprávy je cílem doporučení pomoci členským státům a podpořit je v úsilí o posun v probíhajících nebo plánovaných reformách a pomoci jim určit, kde jsou zapotřebí zlepšení, kroky navazující na nedávné změny nebo reformy⁷².

Provádění auditů k ověření dodržování pravidel

V některých oblastech práva EU provádí Komise audity, aby ověřila, zda členské státy v praxi dodržují pravidla EU, a posoudila vnitrostátní kontroly.

Audity jsou nepostradatelným nástrojem ochrany rozpočtu EU. Pomáhají odhalovat neoprávněné platby a získávat zpět částky neoprávněně vynaložené členským státem v případě, že tento členský stát nedodržel pravidla a zásady řádného finančního řízení. Doporučení navrhovaná na základě auditů a akční plány, které členské státy vypracovávají na žádost Komise, často přímo vedou k tomu, že orgány členských států provádění pravidel zlepší.

Ochrana standardů EU v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv

Lidé v EU očekávají vysoké standardy bezpečnosti potravin a krmiv a vysoké standardy zdraví zvířat a rostlin. K ochraně těchto standardů slouží kontroly včetně auditů prováděné v členských státech a ve třetích zemích, které rostliny, zvířata a potraviny do EU vyvázejí. V letech 2019–2020 Komise provedla 170 auditů a obdobných kontrol systémů úředních kontrol členských států a v návaznosti na ně členským státům vydala 527 doporučení. V drtivé většině případů členské státy přijaly nápravná opatření nebo poskytly uspokojujivé závazky k řešení nedostatků. V roce 2020 podléhalo úřední kontrole vnitrostátních orgánů přibližně 17 milionů účastníků zemědělsko-potravinářského řetězce. Vnitrostátní orgány u těchto účastníků provedly více než čtyři miliony kontrol. Díky tomu byly vnitrostátní orgány schopny lépe prosazovat vysoké standardy EU v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv.

Vypracovávání akčních plánů k zajištění většího souladu se společnými pravidly pro rybolov

Komise vykonává inspekce v členských státech, aby ověřila, jak provádějí kontrolu rybolovu. Zjistí-li u kontroly systémové nedostatky, vypracuje společně s členskými státy

⁷¹ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism_cs

⁷² Sdělení Komise „Zpráva o právním státu 2022 – stav právního státu v Evropské unii“, COM(2022) 500 final.

akční plány, jejichž cílem je posílit systémy kontroly členských států. Díky těmto akčním plánům může Komise sledovat, jak členské státy provádějí kontrolu rybolovu a jak pokračují ve zlepšování systémů kontroly rybolovu, které jsou nezbytné pro zajištění udržitelného rybolovu a zdravých rybích populací. Výsledkem je spolehlivější hlášení úlovků a dokonalejší systémy pro odhalování případů porušení společné rybářské politiky.

Zajištění správnosti plateb v oblasti zemědělství

Komise provádí pravidelné audity v členských státech, aby ověřila, zda dodržují právní předpisy EU upravující podporu, která je poskytována zemědělcům a dalším příjemcům v rámci společné zemědělské politiky. Pokud zjistí porušení těchto předpisů nebo nedostatky v systému kontrol, může členským státům financování z EU pozastavit nebo od nich získat zpět již vyplacené finanční prostředky. Tyto finanční opravy se ukázaly jako účinné mechanismy nápravy chyb a ochrany rozpočtu EU. Komise kromě toho v zájmu posílení systémů kontrol dotčeného členského státu po tomto členském státu požaduje, aby provedl akční plán.

Proces předcházející řízení o nesplnění povinnosti (EU Pilot)

Pokud Komise i přes provedená preventivní opatření a podporu poskytnutou členským státům zjistí možné porušení práva EU, může se rozhodnout, že použije postup předcházející řízení o nesplnění povinnosti, nazývaný EU Pilot⁷³. Tento nástroj se využívá v případech, kdy nabízí přidanou hodnotu: v roce 2021 předcházel proces EU Pilot 33 z 302 řízení o nesplnění povinnosti, která Komise zahájila po šetření vedeném z vlastní iniciativy nebo po obdržení stížnosti⁷⁴. Tento nástroj lze využít, pokud je pravděpodobné, že povede k rychlejšímu zajištění souladu s právem, než by tomu bylo u formálního řízení o nesplnění povinnosti. Komise může metodou EU Pilot řadu případů vyřešit, aniž by musela přistoupit k zahájení řízení o nesplnění povinnosti. To může nastat například tehdy, pokud jsou dotčené otázky technické povahy. Proces EU Pilot může být účelný také v případech, kdy chce Komise získat faktické nebo právní informace, které potřebuje k provedení posouzení⁷⁵. Nepoužívá se v případech, kdy je porušení práva dostatečně doložené, zjevné nebo ho členský stát uznává, ani v případě citlivějších otázek, kde je méně pravděpodobné, že by diskuse na technické úrovni vedly k úspěšnému řešení. Komise rovněž musí zabránit riziku, že by proces EU Pilot způsobil zbytečné průtahy: pokud začne být příliš zdoluhavý, aniž by bylo dosaženo podstatného pokroku, nebo pokud členský stát nespolutracuje, Komise proces ukončí a zahájí řízení o nesplnění povinnosti.

Časem se prokázalo, že EU Pilot má svou hodnotu. Spočívá v tom, že k rychlejšímu zajištění souladu s právem se využívá otevřenost a vzájemná důvěra mezi členskými státy a Komisí.

⁷³ EU Pilot je nástroj spolupráce a dialogu mezi Komisí a členskými státy v souvislosti s otázkami (možného) nedodržení práva EU. To, jak Komise EU Pilot používá, je stanoveno ve zvláštních interních pokynech, které byly revidovány v červenci 2020.

⁷⁴ Do těchto řízení o nesplnění povinnosti nejsou zahrnuta řízení, jež byla zahájena automaticky pro neprovedení směrnice ve vnitrostátním právu, které členský stát sám uznal.

⁷⁵ Velká většina řízení o nesplnění povinnosti je zahájena, aniž by jim proces EU Pilot předcházel.

V roce 2021 bylo systémem EU Pilot uspokojivě vyřešeno více než 80 % případů, v nichž byl použit. Tam, kde nevede k úspěšnému uzavření případu, je východiskem řízení o nesplnění povinnosti.

Systém EU Pilot pomohl zajistit, že lidé mohou používat číslo účtu ve formátu IBAN ve všech členských státech

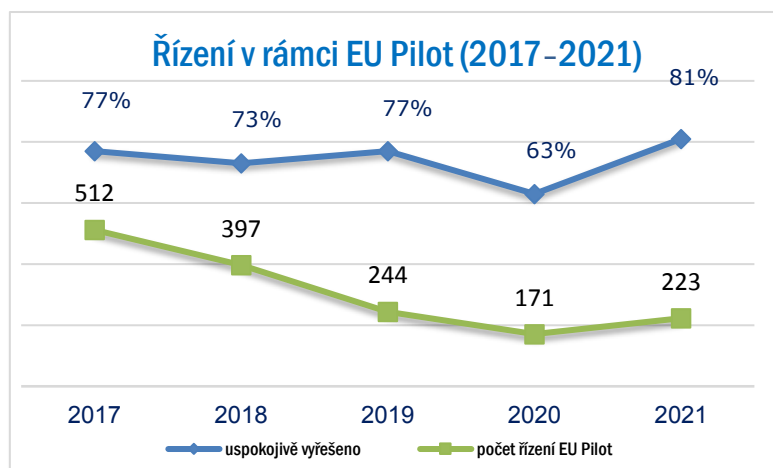
Nařízení o jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA)⁷⁶ má zajistit, aby u jakéhokoli bankovního účtu vedeného v EU mohly být prováděny přeshraniční úhrady a inkasa stejně jednoduše jako úhrady a inkasa v rámci domácího členského státu. V některých členských státech však klíčoví příjemci plateb, jako jsou telekomunikační společnosti, daňové orgány nebo orgány sociálního zabezpečení, neakceptovali kód IBAN, takže pro zřízení inkasa nebo převody peněžních prostředků, jako například daňové odvody nebo výplaty důchodů, nebylo možné použít účty vedené v jiných členských státech EU. Komise v letech 2016 až 2021 spustila proces EU Pilot v případě pěti členských států. Výsledkem je, že tyto členské státy provedly nebo provádějí změny vnitrostátního právního rámce, jejichž cílem je bojovat proti uvedenému porušování práva a zajistit odpovídající sankce. Ve třech případech Komise zahájila i řízení o nesplnění povinnosti, aby se zajistilo, že příslušné vnitrostátní orgány budou mít dostatečné pravomoci ke sledování dodržování práva a k ukládání sankcí. To rovněž vedlo k legislativním změnám, které orgánům potřebné pravomoci přiznaly.

Systém EU Pilot pomohl zlepšit přístup k přeshraniční zdravotní péči⁷⁷

Pacienti mají právo na přístup ke zdravotní péči v jakémkoli členském státě a na to, aby jim domovská země nahradila náklady na péči v zahraničí. Jelikož některé členské státy předpisy EU, které se týkají práv pacientů v oblasti přeshraniční zdravotní péče, provedly ve vnitrostátních právních předpisech nesprávně, spustila Komise proces EU Pilot, aby se v těchto zemích rychle zlepšil přístup k bezpečné a kvalitní přeshraniční zdravotní péči. Proti třem členským státům sice bylo zahájeno řízení o nesplnění povinnosti, ale v případě devíti členských států vedl EU Pilot k úspěšnému řešení. Ve většině těchto případů změnilo členské státy právní předpisy nebo správní postupy, aby byly v souladu s pravidly EU. Pacienti díky tomu těží z méně zatěžujících požadavků na předchozí povolení, jednodušších správních postupů a transparentnějšího informování o přeshraniční zdravotní péči, takže v konečném důsledku nyní mají snadnější přístup ke zdravotním službám v jiných členských státech.

⁷⁶ Nařízení (EU) č. 260/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech.

⁷⁷ „Přeshraniční zdravotní péči“ se rozumí zdravotní péče poskytnutá nebo předepsaná v jiném členském státě než v členském státě, v němž je pacient pojištěn.

VI. ÚČINNÉ VYUŽÍVÁNÍ ŘÍZENÍ O NESPLNĚNÍ POVINNOSTI

Politika Komise v oblasti prosazování práva se postupem času vyvíjí. Od roku 2017 se Komise ve svém úsilí stále více zaměřuje na záležitosti, kde její zásah může maximálně zvýšit přidanou hodnotu a může mít přínos pro život a aktivity co nejvíce lidí a pro chod a činnost co největšího množství podniků. Nadále proto zastává stejný strategický přístup a sleduje stejné cíle a priority, jako si stanovila ve sdělení z roku 2016 „Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“.

Hlavním účelem řízení o nesplnění povinnosti je zajistit, aby členské státy prosazovaly právo EU v obecném zájmu, nikoli poskytnout individuální nápravu. Strategický přístup Komise je tudíž takový, že se řízení o nesplnění povinnosti většinou nezaměřují na individuální záležitosti, ale na systémové a strukturální problémy, které se dotýkají velkého množství osob nebo podniků v daném členském státě nebo v celé Unii.

Řešení mnoha jednotlivých případů nesprávného uplatňování práva v rámci jednoho řízení o nesplnění povinnosti

Pokud jde o oblast ochrany životního prostředí, zahajovala dříve Komise samostatná řízení pro jednotlivé případy skládek, které nevyhovovaly předpisům, nebo pro jednotlivé případy aglomerací, které nedodržovaly právní předpisy týkající se městských odpadních vod. Nyní se soustředí na systémové případy, kde se v rámci jednoho řízení ve věci čištění městských odpadních vod někdy zabývá i stovkami aglomerací nebo v rámci jednoho řízení ve věci nakládání s odpady i desítkami skládek. Prostřednictvím jediného řízení o nesplnění povinnosti lze mnohem účinněji zajistit dodržování práva ve všech regionech členského státu.

Řešení obecných principiálních otázek, kvůli nimž byla podána stížnost

Právo na svobodu sdružování, které je zakotveno v Listině, je jedním ze základních prvků demokratické a pluralitní společnosti. V této souvislosti Soudní dvůr v jednom řízení o nesplnění povinnosti, které zahájila Komise na základě stížnosti, rozhodl, že vnitrostátní právní předpisy daného členského státu brání volnému pohybu kapitálu a výkonu

Samostatné případy možného nesprávného uplatňování práva EU, které neupozorňují na obecné principiální otázky (například nesprávné provedení směrnice ve vnitrostátním právu nebo překážky řízení o předběžné otázce) a u nichž nejsou doloženy zaběhnutá praxe nebo systémové nedostatky, účinněji řeší subjekty pro zjednání nápravy, které jsou subjektům dotčeným protiprávním jednáním blíže. Subjekty pro zjednání nápravy mohou poskytnout rychlé a přímé řešení. Kromě toho, že se takové případy obtížně prošetřují na místě a řízení o nesplnění povinnosti na úrovni EU je dlouhé, je rozsudek Soudního dvora určen členskému státu a problém jednotlivce může řešit pouze nepřímo. Soudní dvůr nemůže členskému státu uložit, aby jednotlivci, kterého porušení práva EU poškodilo, uhradil náhradu škody. Pokud se stěžovatelé chtějí domáhat odškodnění nebo anulace vnitrostátního opatření, musí se stejně obrátit na vnitrostátní soud.

Komise každoročně obdrží asi 4 000 stížností⁷⁸. Rovněž se zabývá velkým množstvím peticí ve věcech práva EU, které jí předává Petiční výbor Evropského parlamentu. I když Komise neprošetřuje každý případ možného nesprávného uplatňování práva EU, nadále považuje stížnosti, písemné dotazy a petice za cenný zdroj informací pro obecnější případy týkající se systémového nebo strukturálního porušování práva EU v členských státech.

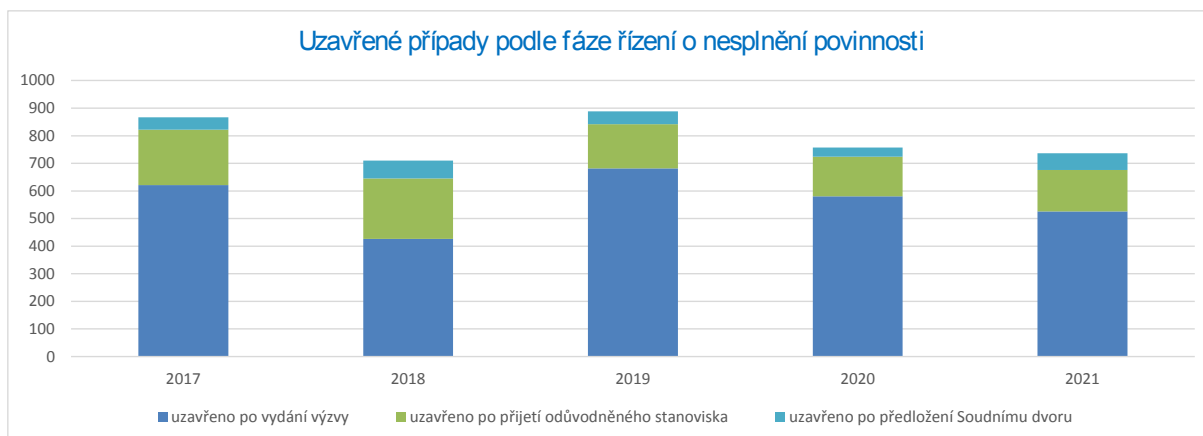
Tento strategický přístup vyžaduje, aby ve vnitrostátních pravidlech byly stanoveny účinné postupy zjednání nápravy v případě porušení práva EU, které jsou zajišťovány nezávislým a účinným systémem soudnictví. Proto Komise dává zvláštní prioritu případům protiprávního jednání, které ovlivňuje schopnost vnitrostátních systémů soudnictví přispívat k účinnému uplatňování práva EU. Současně se ve svém úsilí o prosazování práva zaměřuje na zajištění toho, aby vnitrostátní orgány a regulační subjekty měly pravomoci a zdroje ke zjednávání účinné nápravy, a toho, aby součástí vnitrostátních opatření k provádění právních předpisů EU byly odpovídající sankce za jejich porušení.

Cílem Komise je zajistit, aby členské státy začaly právní předpisy EU dodržovat co nejdříve. Vítá proto skutečnost, že většina případů jejich porušení je vyřešena v rané fázi řízení o nesplnění povinnosti⁷⁹ – více než 90 % řízení je ukončeno předtím, než je věc předložena Soudnímu dvoru. Pokud se problémy vyřeší bez toho, že by věc musela být Soudnímu dvoru předložena, je soulad s právem zajištěn dříve a ušetří se čas i finanční prostředky. Členské státy jsou povinny vyvinout maximální úsilí pro to, aby rozhodnutí Soudního dvora vyhověly co nejdříve. Pokud však členský stát navzdory rozhodnutí Soudního dvora nezjedná nápravu, může Komise věc Soudnímu dvoru předložit znovu a požadovat, aby členskému státu uložil finanční sankci⁸⁰.

⁷⁸ Většina z nich je podána pomocí on-line formuláře pro podání stížnosti, který je k dispozici na této adrese: https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_cs/. Tyto stížnosti zahrnují i tzv. vícenásobné stížnosti, u nichž Komise v jednom spisu vede velmi vysoký počet totožných stížností.

⁷⁹ V roce 2021 bylo 69 % řízení o nesplnění povinnosti ukončeno po vydání úvodní výzvy.

⁸⁰ Na základě čl. 260 odst. 2 SFEU.

Účinné řízení o nesplnění povinnosti

Právo EU týkající se **znečišťování ovzduší** je oblast, kde zajištění dodržování právních předpisů EU může vyžadovat vysoké hospodářské náklady, ale jejich nedodržování stojí životy a způsobuje závažná onemocnění. Nedodržování práva v této oblasti vedlo k velkému počtu řízení o nesplnění povinnosti. Komise do července 2022 zahájila 28 řízení v souvislosti s tím, že osmnáct členských států neuplatňovalo směrnici o kvalitě vnějšího ovzduší⁸¹. Patnáct věcí bylo předloženo Soudnímu dvoru, který v deseti z nich vydal rozhodnutí. Jedna z těchto věcí byla Soudnímu dvoru předložena podruhé, takže je možné, že vyústí v uložení pokut. Těmito aktivitami v oblasti prosazování práva se mezi lety 2019 a 2021 podařilo snížit počet zón kvality ovzduší, v nichž jsou překročeny zákonem stanovené mezní hodnoty pro částice, z 91 na 55⁸² a počet zón, kde jsou překročeny mezní hodnoty stanovené pro oxid dusičitý, ze 68 na 23. Díky tomu se nyní obyvatelé několika evropských měst těší z čistšího ovzduší. Uplatňování právních předpisů EU týkajících se kvality ovzduší přispělo k tomu, že od roku 2005 o třetinu poklesl počet předčasných úmrtí souvisejících se znečištěním ovzduší, což ve výsledku představuje více než 150 000 zachráněných životů⁸³.

Komise věnuje zvláštní pozornost **ochraně evropských lesů**, protože uchovávají významné zásoby uhlíku, pohlcují oxid uhličitý obsažený v atmosféře a jsou vrcholně důležité pro biologickou rozmanitost a zajišťování kritických ekosystémových služeb. Když členské státy systematicky nebránily poškozování lesních stanovišť, které má na svědomí nezákonná těžba dřeva nebo nedovolené postupy obhospodařování lesů, zahájila Komise řízení o nesplnění povinnosti a jako důkaz o poškozování lesních stanovišť použila satelitní snímky. V současné době je vedeno několik řízení o nesplnění povinnosti proti čtyřem členským státům, přičemž v jedné z těchto věcí již Soudní dvůr vydal rozhodnutí. V obdobném soudním řízení ve věci ochrany lesů Komise uplatnila článek 279 SFEU a požádala Soudní dvůr o nařízení předběžných opatření, která by zabránila

⁸¹ Směrnice 2008/50/ES ze dne 21. května 2008 o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu.

⁸² Údaj za rok 2021 vychází z nejnovějších údajů o kvalitě ovzduší, které byly v době vypracování tohoto sdělení dostupné, totiž z údajů za rok 2020.

⁸³ Zdroj: Evropská agentura pro životní prostředí.

nenapravitelným škodám na našich lesích. Soudní dvůr následně dotčenému členskému státu nařídil, aby v zájmu ochrany lesních stanovišť zastavil probíhající lesnické práce a odstraňování odumřelých staletých smrků, jinak by Soudní dvůr tomuto členskému státu uložil pokutu za každý den do doby, než by nařízení vyhověl.

Komise využívá veškeré prostředky, které má k dispozici, aby chránila evropské podniky před překážkami bránícími přístupu k **veřejným zakázkám**. To zahrnuje zajištění řádného prosazování stávajících pravidel, aby se zamezilo zneužívání přímého zadávání zakázek, nebo odstranění omezení pro subdodávky, které jsou zásadní pro to, aby se malé a střední podniky mohly účastnit zadávacích řízení jak na přeshraniční, tak na vnitrostátní úrovni.

V oblasti **služeb** Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti deseti členským státům kvůli tomu, že zavedly omezení pro určité služby poskytované zejména architektky, inženýry, účetními, daňovými poradci, právníky a v odvětví stavebnictví a budov. Tato omezení společně v uvedených oborech ztěžovala přeshraniční působení a růst. V důsledku toho neměli lidé a podniky užitek z nejkonzurenceschopnějších a nejnovativnějších služeb, jaké jsou na trhu EU dostupné. V návaznosti na tato řízení o nesplnění povinnosti členské státy změnilly vnitrostátní právní předpisy.

Evropští spotřebitelé by bez ohledu na polohu, bydliště nebo státní příslušnost neměli narážet na žádné překážky nebo obtíže při přeshraničním přístupu ke zboží a službám on-line. Komise podporuje členské státy při uplatňování **nařízení o zeměpisném blokování**⁸⁴, které chrání zákazníky, již nakupují on-line a jako spotřebitelé chtějí využít přístup k internetovým stránkám elektronického obchodování, před diskriminací na základě státní příslušnosti, místa bydliště či místa usazení. Stanovit, kdo a jak bude pravidla vymáhat, je nicméně povinností členských států. V této souvislosti Komise v roce 2019 zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti devíti členským státům. Do roku 2021 svou povinnost všechny členské státy splnily a určily příslušné orgány. Díky tomu bylo například možné připravit celounijní prošetření neoprávněných praktik zeměpisného blokování u předního internetového vyhledávače⁸⁵.

Na podporu **zásad právního státu** a přesněji na ochranu nezávislosti soudnictví a k zajištění účinné soudní ochrany nezávislými vnitrostátními soudy zahájila Komise řízení o nesplnění povinnosti proti jednomu členskému státu, protože přijal zákon, kterým snížil věk pro odchod soudců do důchodu a spolu s tím výkonné moci přiznal zcela diskreční pravomoc prodloužit aktivní mandáty, což přinutilo řadu soudců v aktivní službě k odchodu do důchodu. Komise tuto věc předložila Soudnímu dvoru, který porušení práva EU potvrdil. Členský stát tedy zrušil pravidla odchodu soudců do důchodu a soudce, kteří byli nuceni odejít do důchodu, znovu jmenoval do funkce.

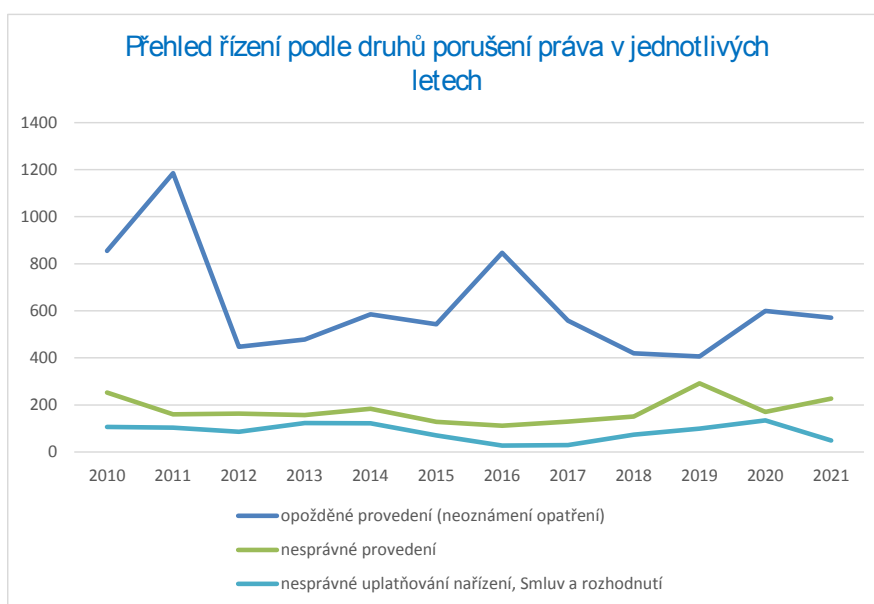
Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti poté, co obdržela stížnosti na nedostatečné

⁸⁴ [Krátkodobý přezkum nařízení o zeměpisném blokování.](#)

⁸⁵ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/social-media-and-search-engines_cs#google

provádění **pravidel měření a vyúčtování** tepla a teplé vody v domácnostech podle **směrnice o energetické účinnosti**⁸⁶. Jelikož tato směrnice nebyla v dotčeném členském státě provedena ve vnitrostátním právu, rozhodla se Komise předložit tuto věc Soudnímu dvoru. Poté co Soudní dvůr vydal rozhodnutí, přijal členský stát potřebné právní předpisy. Lidé žijící v budovách s více bytovými jednotkami mají nyní právo nechat si nainstalovat individuální měřiče tepla a teplé vody, aby si sami mohli kontrolovat spotřebu energie a mohli přijmout kroky ke snížení spotřeby.

Komise zahajuje řízení o nesplnění povinnosti buď z vlastní iniciativy, nebo v návaznosti na obdržanou stížnost, nebo každé dva měsíce automaticky poté, co členské státy samy prohlásí, že ve stanovené lhůtě neprovedly v plném rozsahu směrnice EU ve vnitrostátním právu, a v tomto případě se tedy jedná o řízení týkající se nesdělení přijatých opatření. Řešení případů opožděného provedení směrnic ve vnitrostátním právu bylo a stále je prioritou Komise, neboť tato zpoždění brání tomu, aby dohodnutá pravidla EU měla hmatatelný přínos v praxi. Případů, kdy členské státy nestihnou provést směrnici ve stanovené lhůtě, v průběhu času ubývá, a tím se snižuje i celkový počet řízení o nesplnění povinnosti⁸⁷.

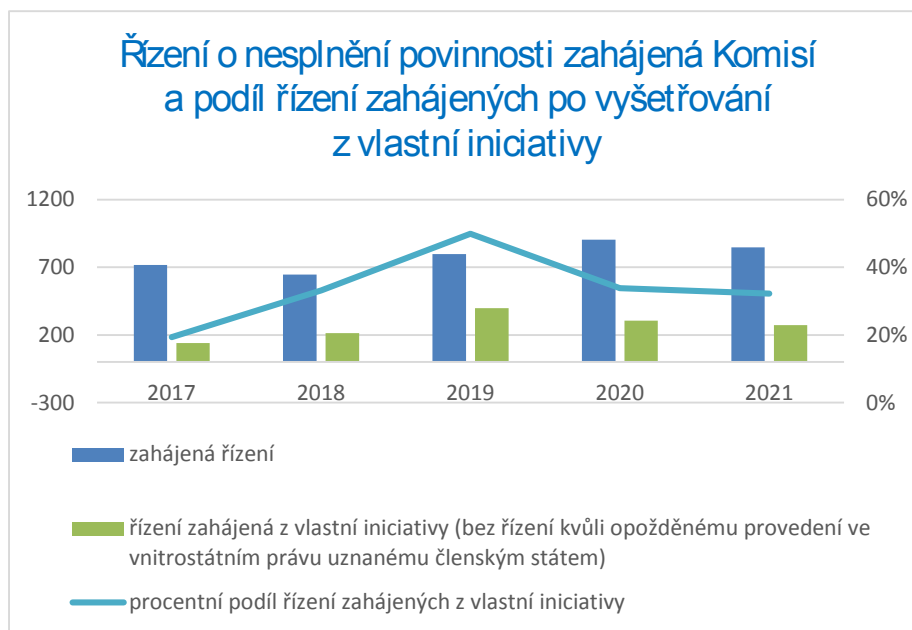

V posledních letech se zvětšuje podíl řízení o nesplnění povinnosti zahájených v návaznosti na **vlastní vyšetřování Komise**⁸⁸. Pomocí těchto řízení zahájených z vlastní iniciativy může Komise rozvíjet svůj strategický přístup k prosazování práva, spočívající v tom, že přednostně řeší prioritní případy, které určila ve sdělení z roku 2016 a k nimž patří nesprávné provádění směrnic ve vnitrostátním právu, a rychle a důsledně se zabývá těmi případy nesplnění povinnosti, které narušují základní svobody a hodnoty EU.

⁸⁶ Směrnice 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti.

⁸⁷ Od roku 2011 klesl roční počet řízení ve věci opožděného provedení směrnic z více než 1 000 zhruba na 500 případů.

⁸⁸ Mezi tato řízení se nepočítají řízení týkající se nesdělení přijatých opatření, která jsou zahajována automaticky kvůli neprovedení směrnic ve vnitrostátním právu, a řízení zahájená na základě stížností.

VII. RYCHLÁ A ÚČINNÁ REAKCE NA KRIZE

Krize a mimořádné situace, jako například pandemie COVID-19 a válečná agrese Ruska proti Ukrajině, podrobují zkoušce schopnost členských států v plném rozsahu dodržovat čtyři základní svobody EU a fungování jednotného trhu. Složitě okolnosti mohou svádět k upřednostňování domácích zájmů před řádným uplatňováním práva EU. Účinné prosazování práva EU nicméně zůstává klíčovým pro to, aby lidé a podniky mohli dál požívat ochrany a právní jistoty poskytovaných právem EU a aby byly zajištěny dodávky nezbytného zboží a služeb tam, kde je to nejvíc potřeba.

Nedávné krize ukázaly, že se EU musí přizpůsobovat a že to dokáže. Komise k tomu, aby členským státům a veřejnosti pomohla přizpůsobit se měnícím se okolnostem, využila širokou škálu opatření, od návrhů nových právních předpisů, jejichž cílem bylo změnit pravidla, přes vedení a finanční podporu po koordinaci příslušných orgánů a zvláštní dialogy. Tam, kde to bylo potřeba, využila i řízení o nesplnění povinnosti. Díky tomuto komplexnímu přístupu bylo možné zajistit, aby bylo právo EU dál uplatňováno i během krize. To zase přispělo k všeobecnému názoru, že společně byla EU schopna na krize reagovat účinněji, než jak by to zvládly samy jednotlivé členské státy.

Některá pravidla EU již v sobě mají zabudovanou značnou flexibilitu, která byla během krize dobře využita, což byl například případ obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu nebo opatření přijatých podle směrnice o dočasné ochraně⁸⁹. Komise přijala dočasné rámce⁹⁰, díky kterým mohly členské státy využít flexibilitu pravidel státní podpory, aby podpořily hospodářství. Předložila návrhy na uplatňování zvláštních výjimek z pravidel pro valné

⁸⁹ Směrnice 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími.

⁹⁰ [Dočasný rámec státní podpory v souvislosti s koronavirovou pandemií a dočasný krizový rámec v souvislosti s invazí Ruska na Ukrajinu.](#)

hromady společností, jakož i na úpravu lhůt v oblastech, jako je podávání daňového přiznání. V jiných případech poskytla pokyny, jež objasnily stávající pravidla, jako například pokyny k iniciativě tzv. zelených pruhů pro zajištění nepřetržitého toku zboží na jednotném trhu a pro umožnění volného pohybu kritických pracovníků během pandemie nebo pokyny pro snazší uznávání diplomů osob přechajících z Ukrajiny. Zvláštní opatření rovněž členským státům ukázala, že existují jasné alternativy k vnitrostátním řešením: díky digitálnímu certifikátu EU COVID byl zachován volný pohyb osob, protože vnitrostátní orgány získaly prostředek, kterým mohly kontrolovat stav všech držitelů certifikátu v celé EU. Do konce roku 2021 členské státy vydaly více než jednu miliardu certifikátů. Díky všem těmto opatřením byla zachována integrita práva EU a zároveň byla zajištěna nezbytná flexibilita.

Objevily se nicméně případy, v nichž členské státy k pravidlům EU nepřihlížely. Na počátku pandemie COVID-19 například některé členské státy jednostranně zavedly vývozní omezení pro léčivé přípravky či ochranné prostředky nebo podnikly kroky k zajištění výhody pro domácí výrobce nebo poskytovatele služeb v odvětvích, jako je potravinářství a cestovní ruch. Komise tyto hrozby pro jednotný trh pozorně sledovala a mnoho protekcionistických opatření, která členské státy v prvních měsících pandemie zavedly, bylo poměrně rychle zrušeno. Komise rovněž zahájila řízení o nesplnění povinnosti kvůli vnitrostátním protekcionistickým opatřením přijatým těsně po začátku invaze na Ukrajinu, k nimž patřily zákazy vývozu v několika hospodářských odvětvích (například zákaz vývozu obilovin a stavebních materiálů) nebo stanovování cen paliv, které bylo diskriminační pro vozidla se zahraniční registrační značkou.

V návaznosti na ruskou invazi na Ukrajinu Komise přijala opatření, která mají usnadnit dopravu, tranzit a výměny s Ukrajinou a k nimž patří „akční plán pro trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou, které mají usnadnit ukrajinský vývoz zemědělských produktů a dvoustranný obchod s EU“⁹¹ a tím zmírnit dopad této krize na přepravu zboží. Komise na jeden rok pozastavila dovozní cla na veškerý ukrajinský vývoz do Evropské unie. Rovněž přijala opatření k posílení provádění a prosazování sankcí vůči ruským a běloruským osobám a subjektům uvedeným na seznamu. Vydala řadu pokynů k výkladu sankcí, jejichž prostřednictvím členským státům objasnila nové otázky a poskytla další podporu, aby bylo zajištěno správné prosazování sankcí.

Komise v rámci právních předpisů EU aktivovala nástroje pro mimořádné situace, aby se zmírnily dopady energetické krize. Spolunormotvůrci na návrh Komise přijali pravidla, která zajistí naplnění zásobníků plynu⁹², aby byl během zimy 2022 k dispozici dostatek plynu, což má přímý dopad na lidi a podniky. Komise také rychle navrhla nová pravidla týkající se koordinovaných opatření ke snížení poptávky po plynu⁹³ a nová pravidla týkající se

---

⁹¹ Sdělení Komise „Akční plán pro trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou, které mají usnadnit ukrajinský vývoz zemědělských produktů a dvoustranný obchod s EU“, COM(2022) 217 final.

⁹² Nařízení (EU) 2022/1032 ze dne 29. června 2022, kterým se mění nařízení (EU) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokud jde o uskladňování zemního plynu.

⁹³ Nařízení (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu (na základě článku 122 Smlouvy o fungování Evropské unie).

intervence v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie⁹⁴. Tyto intervence v mimořádné situaci představují další krok, který Komise učinila k zajištění toho, aby právní rámec EU poskytoval spolehlivou a účinnou reakci na krizové situace.

Komise rovněž sbírá poznatky a zkoumá, jak mají být do pravidel EU zabudované mechanismy zajišťující flexibilitu a koordinaci, aby v případě krize bylo možné přijímat opatření na základě předem určeného právního rámce. Na základě zkušeností získaných během pandemie COVID-19 přijala Komise plán pro mimořádné situace v dopravě⁹⁵, jenž poskytuje soubor nástrojů pro řešení jakéhokoli typu krizové situace v dopravě a především zajišťuje, že pokud takové události nastanou, budou současně právní předpisy EU změněny a prosazovány tak, aby na ně vhodně reagovaly. Komise v návrhu na změnu Schengenského hraničního kodexu⁹⁶, který předložila v prosinci 2021, taktéž zavedla koordinační mechanismus pro řešení zdravotních hrozeb na vnějších hranicích a nový ochranný mechanismus schengenského prostoru pro zajištění společné reakce na vnitřních hranicích v situacích, kdy členské státy čelí hrozbě. Rovněž v rámci evropské zdravotní unie zřídila Úřad pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA), jehož cílem je zlepšit schopnost Evropy předcházet přeshraničním mimořádným situacím v oblasti zdraví a rychle na ně reagovat a posílit provádění mimořádných opatření. Nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu⁹⁷ mimoto umožní rychlé reakce v krizových situacích s cílem zachovat pohyb zboží a osob a zajistit přístup k nezbytným dodávkám a službám.

Použití obsáhlého souboru nástrojů pro prosazování práva v krizové situaci

Pandemie COVID-19 způsobila závažné narušení cestovního ruchu a několik členských států mělo potřebu na to zareagovat. Vnitrostátní opatření, v rámci kterých lidé, jimž byly zrušeny zájezdy, obdrželi pouze cestovní poukazy nebo jim byly vráceny peníze po dlouhém odkladu, nebyla v souladu s právem cestujících na náhradu vyplývající z práva EU. Prvním krokem Komise bylo, že brzy poskytla pokyny pro uplatňování právních předpisů EU o **právech cestujících**⁹⁸ a vydala doporučení o poukazech nabízených jako alternativa k vrácení peněz za zrušené cestovní služby, v němž také upozornila na to, jak mohou členské státy podpořit finanční likviditu podnikatelů v dopravě⁹⁹. Rovněž spolupracovala s orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele¹⁰⁰ na dialozích s leteckými společnostmi. Výsledkem bylo, že se v roce 2022

⁹⁴ Návrh nařízení o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie, COM(2022) 473 final.

⁹⁵ Sdělení Komise „Plán pro mimořádné situace v dopravě“, COM(2022) 211 final.

⁹⁶ Návrh nařízení, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob, COM(2021) 891 final.

⁹⁷ Návrh nařízení o zřízení nástroje pro mimořádné situace na jednotném trhu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2679/98, COM(2022) 459 final.

⁹⁸ Pokyny pro výklad nařízení EU o právech cestujících v souvislosti s vývojem situace nákazy Covid-19, 2020/C 89 I/01.

⁹⁹ Doporučení Komise (EU) 2020/648 ze dne 13. května 2020 o poukazech nabízených cestujícím jako alternativa k vrácení peněz za zrušené souborné cestovní a přepravní služby a v souvislosti s pandemií COVID-19.

¹⁰⁰ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en

šestnáct velkých evropských leteckých společností dohodlo na reakci, která zahrnovala vrácení peněz za více než 500 000 poukazů na lety vydaných spotřebitelům, jejichž lety byly během pandemie zrušeny. Komise také zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti členským státům, které přijaly pravidla v rozporu s nařízením o právech cestujících v EU¹⁰¹ nebo směrnicí o souborných cestovních službách¹⁰². Naprostá většina těchto členských států svou praxi rychle uvedla do souladu s právem EU a pouze jedna věc musela být předložena Soudnímu dvoru.

VIII. ZÁVĚR

Prosazování práva EU je a nadále bude jednou z hlavních priorit Komise. V tomto sdělení je představena široká a rozmanitá škála opatření, která Komise v zájmu prosazování práva EU přijala, a to vždy v souladu s naším hlavním cílem: podněcovat pozitivní změny a zajistit, aby lidé a podniky mohli v plném rozsahu využívat výhody, které právo EU nabízí. Nedostatečné nebo nesprávné provádění předpisů může mít mnoho příčin a Komise si vytvořila rozmanitý soubor nástrojů, kterými na ně může reagovat.

Komplexní, chytrý a strategický přístup k prosazování práva přinesl přímý užitek – od čistějšího ovzduší a vyšších standardů kvality vody přes bezpečnější dopravu a lepší ochranu spotřebitele až po dodržování základních práv a svobod EU. Ve všech těchto oblastech je klíčová spolupráce s členskými státy: provádění a uplatňování práva EU je výsledkem společného úsilí a dodržování práva EU závisí na tom, že členské státy přijímají opatření nezbytná k předcházení a rychlé nápravě jeho porušení, a to i za pomoci účinného vnitrostátního systému soudnictví s nezávislými soudy.

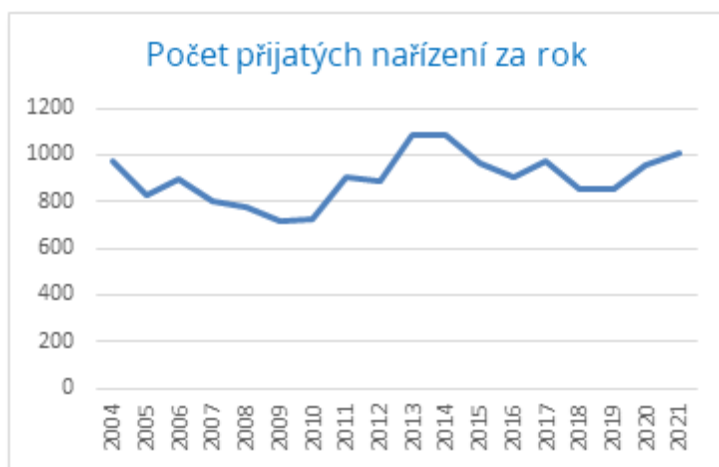
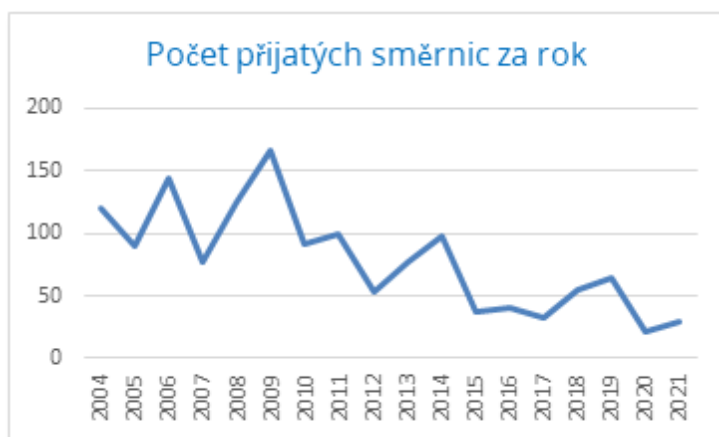
Prosazování práva EU není jednorázová záležitost, k zajištění jednotného a účinného uplatňování pravidel EU a k zamezení možným problémům je naopak zapotřebí stálé a soustavné úsilí na straně Komise i členských států. Naše dynamické mezinárodní prostředí, neočekávané krize a nové výzvy v oblasti prosazování práva vyžadují, aby Komise neustále posuzovala způsoby, jak dále zlepšovat provádění a uplatňování našich společně dohodnutých pravidel. Komise spolu s členskými státy právě provádí hodnocení, aby bylo zajištěno, že budou k dispozici ty správné nástroje prosazování práva, jež zajistí fungování právních předpisů EU v praxi¹⁰³. Toto hodnocení se především zabývá tím, zda jsou současný způsob vyřizování stížností, systém EU Pilot a řízení o nesplnění povinnosti stále vhodné pro daný účel. V rámci této analýzy se již zvažuje řada opatření ke zlepšení činnosti v oblasti prosazování práva.

¹⁰¹ Nařízení (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů.

¹⁰² Směrnice (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách.

¹⁰³ Sdělení Komise „Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů“, COM(2021) 219.

Postupem času klesá počet nových směrnic a ve stále větší míře se jako legislativní nástroj využívají **nařízení**. Komise má zavedený systém sledování a prosazování rychlého a správného provádění směrnic ve vnitrostátním právu. Provádění a prosazování nařízení jsou stejně důležité, a ačkoli mají nařízení přímý účinek, často jejich provádění a prosazování závisí na činnosti vnitrostátních orgánů. Některá nařízení vyžadují změny vnitrostátních právních předpisů a mnohá svěřují vnitrostátním úřadům nebo regulačním orgánům úkoly nezbytné pro zavedení předpisu do praxe. Komise proto zintenzivní své úsilí, aby sledovala a prosazovala provádění a uplatňování nařízení systematictější a strategičtější způsobem.

Komise přikládá velký význam **transparentnosti**. Díky transparentnosti může širší veřejnost převzít společnou odpovědnost za prosazování práva a členské státy rychleji zajišťují soulad s právem. Z tohoto důvodu Komise o své činnosti v oblasti prosazování práva postupně zveřejňuje stále více informací. Výroční zpráva o kontrole uplatňování práva EU¹⁰⁴ představuje hlavní trendy, podává podrobné informace o spolupráci s členskými státy a vysvětluje důležitá rozhodnutí o porušení právních předpisů. Veřejný seznam případů nesplnění povinnosti¹⁰⁵ poskytuje u každého případu aktuální informace o posledním přijatém kroku. Komise zveřejňuje tiskové zprávy o všech rozhodnutích o porušení právních předpisů

¹⁰⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/annual-reports-monitoring-application-eu-law_en

¹⁰⁵ https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=cs

a u těch nejdůležitějších připojuje doplňující informace. Veřejnost a občanská společnost nicméně určily několik oblastí, v nichž by se transparentnost ještě dala zvýšit a k nimž se řadí postup předcházející řízení o nesplnění povinnosti (EU Pilot), přehledy případů a aktuální statistiky činnosti Komise v oblasti prosazování práva. Komise bude pokračovat ve zvyšování kvality a množství informací, které systematicky zveřejňuje tak, aby byly snadno dostupné. Při hodnocení se v úzké spolupráci s členskými státy bude detailněji zabývat tím, jaké další informace by se měly zveřejňovat a jakým způsobem.

Hodnocení se zaměří i na způsoby, jak zlepšit **spolupráci** mezi Komisí a členskými státy v souvislosti s rychlým a správným prováděním směrnic ve vnitrostátním právu.

Výsledky hodnocení Komise oznámí v průběhu roku 2023.